

Centrinės Europos šalių įmonės — už subalansuotą energijos perėjimą

Centrinės Europos šalių įmonės ryžtingai nusiteikusios vaidinti pagrindinį vaidmenį formuojant ateities Europos energijos rinką. Jų tikslas – užtikrinti, kad energetikos sektoriaus virsmas nepakenktų Centrinės Europos šalių įmonėms, bet pasiūlytų lygias galimybes visiems rinkos dalyviams ir gerbtų jų pasirinkimo nepriklausomumą, tuo pačiu geriausiu keliu prisitaikyti prie besikeičiančios rinkos.

Tai pagrindinė žinia, kurią išsako Centrinės Europos šalių energetikos bendrovės ir energijai imlių sektorių įmonės apie „Švarios energijos visiems Europiečiams“ paketą. Centrinės Europos energetikos partnerių asociacijos (angl. Central European Energy partners, CEEP) parengtas vieningos pozicijos dokumentas, kuriame įmonės pakartoja savo įsipareigojimą aktyviai kurti teisingą energetikos sektoriaus perėjimą prie mažos-anglies ekonomikos (angl. Low-carbon economy) gerbiančios valstybės narės teisę pasirinkti energijos struktūrą, technologijų neutralumo principą; pabrėžiant, kad kiekvienas energijos rinkos dalyvis turi teisę nuspręsti, kaip pasiekti pakete nustatytus tikslus. Tai leis užtikrinti balansą tarp klimato ir ekonomikos augimo tikslų.

Taip pat CEEP nori pabrėžti, kad asociacijos nuomonė sutampa su tam tikromis Europos Komisijos pasiūlytomis nuostatomis, nes tai atitinka ir regiono lūkesčius. Šiuo atžvilgiu CEEP pritaria pasiūlytomis rinkos skatinimo priemonėms, siekiant suteikti daugiau galių vartotojams, teikiant prioritetą energijos efektyvumui ir integruojant nacionalines rinkas. Mes laikomės lygiateisiškumo principo dalyvaujant energijos rinkoje ir pabrėžiame dinaminių elektros kainų atspindinčių elektros stygių svarbą.

Tačiau, CEEP nuomone, paketą sudaro didelė dalis nuostatų, kurių Centrinės europos regionas nepalaiko. Pajėgumų rinkų sukūrimą CEEP nariai įžvelgia, kaip kertinę priemonę energijos tiekimo saugumui užtikrinti, tuo pačiu pažymint, kad pajėgumų rinka, kaip laikinas sprendimas, turi didelę įtaką stabilizuojant elektros sistemos veikimą dėl paplitusių atsinaujinančių energijos šaltinių ir siunčia signalus investuoti į pajėgumus. Tuo pačiu, bet koks sprendimas sukurti pajėgumų rinką turi būti paremtas nacionaliniu adekvatumo vertinimu – nenumatant Europinio resursų adekvatumo įvertinimo.

CEEP nuomone, kad pajėgumo rinkose nustatytas emisijos efektyvumo standarto kriterijus neturėtų būti vertinamas, kadangi nėra atlikta tinkama poveikio analizė ir palaiko dujomis kurianančias elektrines, taip padidindamas Europoje priklausomybę nuo importo.

Dar daugiau, CEEP prieštarauja Regioninių centrų (angl. Regional Operational Centres, ROCs) sukūrimo idėjai, vietoj to, pasisako už bendradarbiavimo stiprinimą tarp elektros perdavimo sistemos operatorių, remiantis jau egzistuojančiu regioninių saugumo koordinatorių (Regional Security Coordinators) modeliu.

Viena iš didžiausių problemų Centrinės Europos elektros rinkoje yra neplanuoti energijos srautai iš Šiaurės Vokietijos į Pietų Vokietiją ir į Austriją, kurie daro didelę žalą perdavimo sistemai visame

regione, taip ribodami tarpsteminiai pralaidumai komercijai. CEEP apgailestauja, kad pasiūlyme nesprenžiamas šis iššūkis kompleksiskai.

CEEP taip pat palaiko Europos Komisijos požiūrį ir principus, inter alia, kad nebūtų pirmumo teisės atsinaujinčių energijos išteklių (AEI) operatyviam valdyme, o visi rinkos dalyviai turėtų būti finansiškai atsakingi už savo nebalansą. Tačiau CEEP nariai abejoja dėl nuostatų, sakančių, kad biomasė nėra atsinaujinantys šaltiniai ir išsako savo nuogastavimus dėl visos AEI krypties ir susijusių finansavimo šaltinių.

Švarios energijos pakete įtraukta ir keletas trūkumų, kurie turėtų būti sprendžiami neseniai prasidėjusiu teisėkūros procesu. „Mes vertiname Europos Komisijos pastangas pasirodyti su labai plačiu teisiniu dokumentu. Tačiau šiame etape, nesprenžiami fundamentiniai iškraipymai energijos rinkoje ir vietoj to provokuoja naujus. Todėl politikos formuotojai turės surasti balansą, paremtą rinka išklausančiais šalimis ir atsižvelgti į kiekvieno šalies nacionalinius ypatumus,“ sako Eryk KŁOSSOWSKI, CEEP Direktorių valdybos pirmininkas.

Pasak CEEP narių, laisvas energijos šaltinių naudojimo pasirinkimas gali paremti inovacijas ir skatinti generacijos šaltinių modernizavimą. CEEP tiki, kad tik nuo kiekvieno rinkos dalyvio sprendimo priklauso, kaip geriausiai prisitaikyti prie besikeičiančios rinkos. „Deja, švarios energijos paketas apima daug nuostatų pažeidžiančių technologinio neutralumo principą, kuris suteiktų rinkos dalyviams sąlygas pasirinkti geriausią sprendimą ir technologijas, kurios užtikrintų ekonominę prasmę. Tuo tarpu išlaikant požiūrį į energijos rinkas tęstinumą, pati Europos Sąjunga turėtų laikytis taisyklių, principų ir aquis. Jeigu norime, kad elektros rinka tinkamai funkcionuotų, technologinio neutralumo principas turi išlikti, kaip vedantysis elementas įgyvendant teisės aktus“, komentuoja Maciej JAKUBIK, CEEP vykdomasis direktorius.

[POSITION PAPER – FULL VERSION](#)

Apie CEEP. Centrinės Europos Energetikos partneriai atstovauja energetikos įmones ar energijai-imlių sektorių bendroves ir organizacijas iš keturių Centrinės Europos šalių, kuriose dirba virš 200.000 darbuotojų, ir kurių metinės pajamos siekia daugiau, kaip 30 milijardų eurų. CEEP yra pirmasis regionio atstovas atstovaujantis energetikos sektoriaus įmones Europos Sąjungos lygiu. CEEP tikslas stiprinti regioninį energetinį saugumą Europos sąjungos energetikos ir klimato kaitos politikos struktūroje. CEEP yra tarptautinė ne pelno siekianti asociacija, kurios būstinė yra Briuselyje.

Daugiau informacijos

Twitter: @CEEP_energy

LinkedIn: www.linkedin.com

www.ceep.be